

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 - 2025

Nordnes Oppvekststun barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

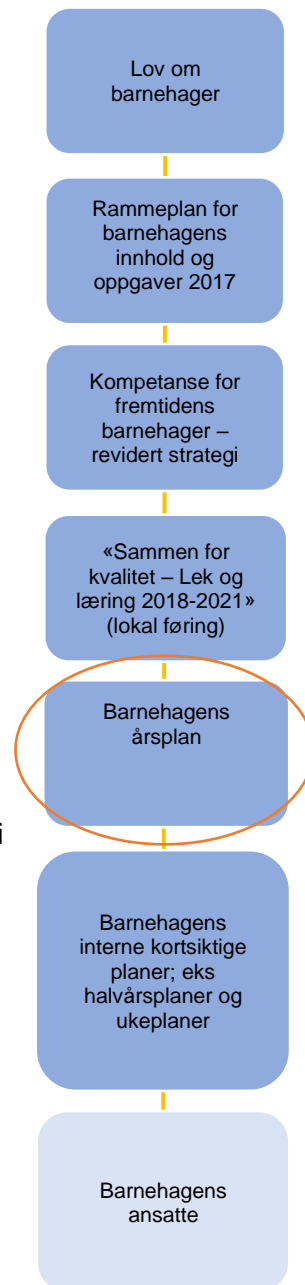
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	8
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	8
– medvirkende barn i lek og læring	8
2.1 Tilknytning	8
2.2 Lek	8
2.3 Læring	9
2.4 Barns medvirkning	9
2.5 Vennskap og felleskap	10
2.6 Mangfold	10
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	11
3.1 Fagområder	12
3.1.1 Språk som basiskompetanse	12
3.1.2 Matematisk kompetanse	12
3.2 Digitale verktøy	13
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	14
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	14
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	15
4.2.1 Dokumentasjon	15
4.2.2 Vurdering	15
4.2.3 Oppfølging	15
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	2
I. Barnesyn og lærings syn	2
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	3

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	3
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	4
V.	Overganger	4
a.	Tilvenning i barnehagen	4
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	4
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	5
VI.	Foreldremedvirkning	5
VII.	Bærekraftig utvikling	6
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	6
IX.	Barns seksuelle helse	7

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap.
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet.
- Opplever spenning og glede i variert lek.
- Er aktivt og medskapende i lek og læring.
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring.
- Bli møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang.
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt.
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse.

1.0 Barnehagens innledning

Barnehagen holder til i ett barnehagebygg oppført i 2020 sammen med Nordnes skole og Nordnes skole SFO. Vi er en urban barnehage og benytter oss av de muligheten som ligger rett ut forbi porten; parken, Akvariet, lekeplasser, byrommet, museer og teater. Gymsal og bibliotek har vi tilgang til på Nordnes skole og vi disponerer egen minibuss som de eldste får reise på tur med flere ganger i uken.

Som oppvekststun har barnehage og skole en felles faglig arena der overgangen mellom barnehage og skole kvalitetssikres.

1.1 Struktur og organisering

Nordnes oppvekststun barnehage har godkjenning for inntil 40 barn fordelt på våre to hjemområder. Beffen 0-3 år og Statsraaden 3-5 år

Barnehagen holder åpent mandag-fredag fra kl. 07.30-16.30, med unntak av bevegelige helligdager og 5 planleggingsdager. Vi holder også stengt julaften og nyttårsaften, og vi stenger kl. 12.00 onsdag før skjærtorsdag. Barnehagen holder stengt 3 uker i juli.

Uteområdet

1.2 Metodevalg

Trygge barn som erfarer vennskap og fellesskap med andre barn og voksne, har gode forutsetninger for lek og læring. Hos oss skal alle barna være en del av et inkluderende barnehagemiljø med varme, glede og humor. Vi buker sensitiviseringsprogrammet ICDP. Dette er et forebyggende sensitiviseringsprogram som har som målsetting å sensitivere og bevisstgjøre omsorgsgivere på sider ved samspillet som er særlig viktig for å fremme barns utvikling. Dette programmet er støttet også de ansattes arbeid i sin rolle og relasjon til barna, og brukes også i vårt planleggingsarbeid.

ICDP har 8 prinsipper for godt samspill:

- Vis at du er glad i barnet.
- Følg barnets initiativ.
- Ta del i barnets følelser.
- Gi ros og anerkjennelse.
- Felles oppmerksomhet- felles opplevelser.
- Gi mening til opplevelser.
- Hjelp barnet å se sammenhenger.
- Hjelp til selvhjelp.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte». De tre grunnverdiene er svært sentrale i vår barnehagehverdag.

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Hvert enkelt barn skal bli møtt av tilstedeværende voksne som er nysgjerrige og bekrefter barns interesser og behov.

- Vi ser når barna trenger trøst og et fang å sitte på.
- Vi ser når barna trenger hjelp til å regulere følelsene sine.
- Vi gleder oss sammen med barna.
- Vi ser når barnet trenger hjelp og støtte til å komme inn i lek.
- Vi viser interesse for barnets liv utenfor barnehagen.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

- Barn og foreldre blir møtt med et smil når de kommer til barnehagen.
- Latter og sang høres fra hjem-områdene og fra barnehagens uteområde.
- Tilgjengelig personale med et ledig fang.
- Barn og ansatte blir sett og anerkjent.
- Trygg atmosfære hvor det er godt å være.

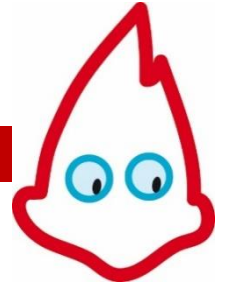
1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Personale ser barnas initiativ, behov og ønsker.
- Gode fellesopplevelser, som måltid, turer og samlingsstunder
- Barna blir invitert inn i lek – og personalet veileder barn som strever med å få innpass.
- Positive rollemodeller som er «pålogget».
- Tar utestenging og ekskludering på alvor – følger opp!
- Uansett forutsetninger er alle en del av gruppen.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Personalet tar ansvar for at relasjonen til hvert enkelt barn er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse, omsorg, samt evne og vilje til samspill.

- Hvert enkelt barn og familie skal føle seg som en viktig del av fellesskapet i barnehagen.
- Tema om vennskap og inkludering ved oppstart i august og september, og gjennom året ved behov.
- Barnehagen og foresatte kommuniserer tett om barnas trivsel i barnehagen.
- Personalet har kjennskap til hvordan ulike barn uttrykker stress og ubehag da dette vises på ulike måter– ut fra observasjoner gjøres tiltak som gir barnet ro, trivsel og utvikling.
- Oppstartsamtale med sensitiv tilnærming, åpen dialog og gjensidig tillit.

2.2 Lek

Lek er den viktigste læringsarenaen for barn og fremmer utvikling på alle områder: intellektuelt, språklig, fysisk, sosialt og emosjonelt. Barna leker for lekens egen del og er lystbetont og indrestyr. Her får barna uttrykke og bearbeide forestillinger, fantasier og følelser. Gjennom leken får barna også utforske og prøve ut samspill med andre, etablere vennskap og hevde egne meninger.

Mål: Leken skal være en inkluderende arena hvor alle barn opplever støtte, tilhørighet og mestring. Barna skal gjennom lek få opplevelsen av å være en verdifull og viktig del av fellesskapet

For å ivareta leken skal personalet

- Være tilstedeværende og sensitive.
- Gi leken tid og gode vilkår.
- Legge til rette, delta og videreutvikle.
- Ha bevissthet rundt rommet som den tredje pedagog.
- Se verdien av lekens magi.

2.3 Læring

«Barna skal få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt. Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.»
(Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver 2017, s. 22).

Gjennom daglige situasjoner, i samvær, lek og aktiviteter skaper vi et godt læringsmiljø. Mestring og opplevelse av glede og vennskap gir en gode læringsarenaer for barn.

For å legge til rette for læring skal personalet:

- Verdsette barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og sikrer at barna får tid til å utforske verden rundt seg.
- Gi barna trygge læringsarenaer, der de kan øve seg, prøve og feile.
- Gi barna muligheten til å lære av hverandre.
- Se verdien av barns medvirkning og støtte barnas initiativ.
- Legge til rette for et tilpasset leke og læringsmiljø, slik at barna får bruke hele kroppen og alle sansene.
- Undre og filosoferer sammen med barna.

2.4 Barns medvirkning

Barn skal oppleve å være deltakende i et inkluderende fellesskap og dermed kunne påvirke og ha innflytelse på innholdet i barnehagen. Medbestemmelse i barnehagen er barns første møte med det demokratiske samfunnet. Gjennom deltakelse i barnehagens fellesskap får barna mulighet til å utvikle en forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barna må læres opp til medvirkning og medbestemmelse.

«Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnets alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.27)

For å ivareta barna medvirkning skal personalet:

- Lytte til ord, følelser, kroppslige uttrykk, lek og aktiviteter.
- Organiserer barnehagehverdagen slik at barna har reell mulighet for medvirkning.
- Bruke bilder og pedagogisk dokumentasjon sammen med barna.
- Fange opp barnas initiativ og interesse og endre planene underveis.
- Gi barna mulighet til å medvirke aktivt i planlegging, gjennomføring og evaluering av prosjektarbeid.
- Gi barna erfaringer med demokratiske prosesser.

2.5 Vennskap og felleskap

Vennskap og felleskap er viktig for å skape et godt psykososialt miljø. Å tilhøre en gruppe gir barn trygghet og sosial tilknytning.

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for felleskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt felleskap. Barnas selvfølelse skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andres behov.» (Jf. Rammeplan for barnehagen, innhold og oppgaver. s. 22-23.)

Personale skal:

- Være gode, varme og rause rollemodeller.
- Støtte barna i å sette egne grenser og respektere andres.
- Personale skal forebygge, og stoppe utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre.
- Ha fokus på samspill og vennskap. Bidra til at barna får oppleve vennskap.

2.6 Mangfold

Mangfold i barnehagen refererer til en bred variasjon og representasjon av ulike familiebakgrunner, etnisiteter, religioner, språk, kulturer, evner og funksjonsnivå. Vi skal la barna erfare at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Lære å se hverandres ulikheter som en ressurs og utvikle positiv nysgjerrighet for hverandre.

- Alle skal møtes med respekt for den de er, og hvert enkelt barn definerer selv hvem de er.
- Det fysiske miljøet og det pedagogiske opplegget skal preges av mangfoldet blant barn og ansatte.
- Barnehagens personale reflekterer over egne holdninger knyttet til likeverd, inkludering og likestilling for å sikre en praksis hvor både barn, foresatte og kollegaer blir møtt med respekt og anerkjennelse.
- Barnehagen arrangerer ulike arrangement i samhandling med foresatte hvor ulike kulturer kommer frem gjennom mat, sang, rekvisitter, annet.
- Lekene i barnehagen er kjønnsnøytrale – og en vektlegger at barn selv velger sine aktiviteter, leker / annet, og får støtte til å ta selvstendige valg.
- Vi markerer og deltar på ulike arrangement knyttet til mangfold, blant annet Samenes nasjonaldag (6.februar) og FN-dagen (24.oktober).
- Gjennom fokus på barns medvirkning og inkludering arbeider barnehagen målrettet med mangfold.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

I inspirerende rom og rammer kan fantasien og leken virkelig utfolde seg. Å lage spennende lekerom er en evigvarende prosess og personalet må ha en leken tankemåte og gi barna medvirkning i utformingen av de ulike rommene.

Mål:

- Felles referanserammer til leken for å skape et inkluderende psykososialt barnehagemiljø.
- Felles faglig løft for hele personalgruppen
- Skape spennende og utviklende lekemiljø for barna
- Deltakende og støttende voksne i barnas lek og fantasi

Vi fortsetter vårt utviklingsarbeid i samarbeid med HVL. ReKomp er en regional ordning for kompetanseutvikling og vi har valgt temaet «Lek og fantasi»

Vi har utarbeidet temaplaner som sier mer konkret om hva vi skal jobbe med gjennom året. Dette er med på å sikre en rød tråd i utviklingsarbeidet. Avdelingen tilpasser utviklingsarbeidet til alder og utviklingsnivå. Planene vil og være fleksible for å sikre barns medbestemmelse og medvirkning.

Temaplaner blir lagt ved.

I årets kvalitetsoppfølging har vi jobbet med et inkluderende utemiljø og tenker at lek og fantasi er en fin måte å skape en inkluderende lek i utetiden. Vi skal være gode trygge voksne som viser vei og som undrer oss sammen med barna.

3.1 Fagområder

Gjennom Rammeplanen som er vårt lovverk så forplikter vi oss til å være innom Rammeplanens syv fagområder, men Bergen kommune har følgende tema som satsningsområde:

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Språk og gode kommunikasjonsferdigheter er en forutsetning for å delta i fellesskapet sammen med andre. Det er derfor viktig at vi i barnehagen skaper et godt språkmiljø. Ved å ta i bruk et mangfold av kommunikasjonsformer får barna utforske og utvikle sin språkforståelse og språkkompetanse.

I Rammeplan for barnehagen sier i kapittel 3 at «*Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling*»

I arbeidet med språk og kommunikasjon skal personalet:

- Være språklige forbilder som lytter, setter ord på og bekrefter barns språklige uttrykk
- Anerkjenne og verdsette barns ulike kommunikasjonsuttrykk og språk
- Legge til rette for at alle barn involveres i samspill og samtaler
- Observere, kartlegge og sette i gang tiltak ved behov
- Bruke bilder og konkrete som språklig støtte
- Lese bøker, gå på biblioteket
- Ha språkgrupper og lekegrupper med trygge rammer for utvikling av språket

3.1.2 Matematisk kompetanse

Når man snakker om matematisk kompetanse i barnehagen handler det om å ivareta og styrke matematikkglæden, nysgjerrigheten og troen på seg selv.

I rammeplan for barnehager står det bla: «*Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling. Det handler også om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søke løsninger.*»

Gjennom lek og hverdagsaktiviteter erfarer og bruker barna matematikk hver dag.

I arbeidet med matematisk kompetanse skal personalet:

- Bekrefte, støtte og berike matematiske interesser og aktiviteter
- Gi barna spennende kroppslige erfaringer
- Stimulere barna til matematisk tenking, oppdage og utforske sammenhenger i lek og aktivitet
- Gi barna mulighet til å løse problemer på egen måte
- Bruke matematiske begreper aktivt og reflektert.

3.2 Digitale verktøy

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.» Rammeplan s.44

Samfunnet i dag er et digitalt samfunn. Å ta i bruk digitale verktøy sammen med barna er både gøy og lærerikt. Vi utforsker i den digitale verden sammen. Barna møter digitale verktøy som et supplement til lek, læring, samlinger og hverdagen.

Det finnes mange gode pedagogiske apper som kan hjelpe barn i innlæring av blant annet språk. Dette kan være et godt hjelpemiddel og et gøy innslag inn i språkgruppene. Digitale verktøy skal ikke brukes passivt, men sammen med aktive voksne i en pedagogisk aktivitet. Som for eksempel å finne en sang/eventyr e.l. for å skape felles referanserammer eller for å undre seg sammen.

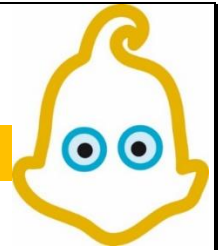
I arbeidet med digitale verktøy skal personalet:

- Være aktive deltakere når vi benytter digitale verktøy
- Legge til rette for at alle barn får mulighet til å delta i lek, læring og kreativ utfoldelse gjennom digitale verktøy
- Være kritiske til digitale media og kontinuerlig vurdere hva som er relevant og passende innhold
- Bruke digitale verktøy opp mot barnas interesser og nysgjerrighet
- Gi barna felles opplevelser og referanser
- Bruke bilder/video som verktøy for refleksjon sammen med barn, foreldre og personalet

Digitale verktøy barna møter hos oss:

- Kamera.
- Beebot
- Digitalt mikroskop.
- Telefon (f.eks å google ting vi lurer på sammen).
- Prosjektorer.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

Som lærende organisasjon er vi i endring og utvikling, slik at vi er klar til å møte nye krav og utfordringer. Vi reflekterer over egen praksis, er endringsvillige og søker ny kunnskap kontinuerlig. Gruppeveiledning blir brukt for refleksjon i det profesjonelle læringsfellesskapet.

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Barnehageåret 2023/2024 fikk Nordnes oppvekststun barnehage innvilget søknad om å være med på ReKomp – regional ordning for kompetanseutvikling. Dette er et prosjekt der vi samarbeider med Høgskolen og fikk tildelt veiledere derfra.

Vi har laget en projektskisse med mål og en plan for arbeidet med tema om lek og fantasi.

Målet er blant annet å utvikle personalets kompetanse innenfor lek, fantasi og utvikling av spennende lekemiljø. Vi bruker tid både på ledermøter, personalmøter og planleggingsdager for å drive dette utviklingsarbeidet.

Vi fortsetter utviklingsarbeidet inn i nytt barnehageår 2024/2025.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

Dokumentasjon danner grunnlaget for drøfting av nye planer, utvikling av barnehagen og er et viktig verktøy for å se hvert enkelt barn. Underveis i det pedagogiske arbeidet evaluerer og vurderer vi planer, prosesser og måloppnåelse.

4.2.1 Dokumentasjon

Barnehagen vurderer det pedagogiske arbeidet kontinuerlig. Det betyr at arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Målet er å sikre at barna får et godt tilbud som er i samsvar med intensjoner i lov- og rammeplan.

Våre dokumentasjonsverktøy:

- Observasjoner
- Praksisfortellinger
- Bilder og tekst
- Ukeplan
- Barnesamtaler
- Brukerundersøkelse
- Foreldresamtaler
- Barnehagens årsplan
- Vigilo

4.2.2 Vurdering

Vi skal hele tiden være i utvikling og forbedre oss, derfor bygger vurderingsarbeidet på refleksjoner som hele personalgruppen involvert i. Disse refleksjonene over det pedagogiske arbeidet gir oss et utgangspunkt for videre utvikling, planlegging og gjennomføring.

Hvem er med på vurderingen	Hva skal vurderes	Hvordan skal det vurderes
Personalet	Hverdagen Planer og dokument Utviklingsarbeid Møtevirksomhet Fagligutvikling Foreldresamarbeid HMS	Avdelingsmøter Personalmøter Planleggingsdager Ped.ledermøter Vernegruppemøte
Barna	Hverdagsaktiviteter Turer Vennskap og trivsel Rutiner og overgangssituasjoner	Barnemøter Barnesamtaler Tegning og forming Bilder
Foreldre	Hverdagen Samarbeid Medvirkning Årsplan	Foreldremøter Foreldresamtaler Foreldreundersøkelse Kvalitetsoppfølging

4.2.3 Oppfølging

Styrer og de pedagogiske lederne har ansvar for at vurderingsarbeidet blir fulgt opp.

På avdelingsmøter og personalmøter blir endringer i praksis diskutert og lagt inn i planer.

Styrer har medarbeidersamtaler med hvert enkelt ansatt.

Pedagogisk leder har ansvar for foreldresamtaler.

Vi følger også opp foreldreundersøkelsen. F.eks.: Hva er foreldrene fornøyd med? Hva kan vi gjøre bedre? Hvert år har vi kvalitetsoppfølging i regi av Bergen kommune.

Annet hvert år har vi oppfølging på dialogsamtale av fagrådgiver og områdeleder.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

For å sikre høy kvalitet på tilbudet vi gir barn og foreldre er vi avhengig av tilbakemeldinger fra våre brukere. I planlegging og gjennomføring av arbeidet vi gjør, både temaarbeid og daglige oppgaver legger vi til grunn observasjoner og samtaler med barna for hvordan vi gjør det videre. Vi planlegger gjennomføring av prosjekter, innreder lekeareal og legger til rette ut ifra hva vi ser og hører at barna interesserer seg for. Med de små barna som ikke har særlig mye språk vektlegger vi barnas handlinger og kroppslige uttrykk, med de større barna vektlegger vi også formelle og uformelle samtaler hvor vi får innsyn i deres tanker og meninger.

Hvert år deltar vi i foreldreundersøkelsen i regi av UDIR. Dette er et viktig verktøy for oss i barnehagen i planleggingen av vår drift videre. Vi tar med oss denne undersøkelsen inn i samarbeidsutvalget og i personalet, og planlegger videre hvordan vi kan justere vår drift for å kunne imøtekomme det som kommer frem av denne.

I tillegg til foreldreundersøkelsen medvirker foreldre gjennom foreldremøter, foreldresamtaler og kvalitetsoppfølging. Vi har et tett samarbeid med SU i barnehagen gjennom hele året slik at vi kan vurdere og kan endre kurs underveis hvis det blir nødvendig. Gjennom hele året oppfordrer vi også foreldre om å ha lav terskel for kontakt for å gi tilbakemeldinger på jobben vi gjør.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

I Nordnes oppvekststun barnehage har vi et helhetlig barne- og læringssyn. Der danning, lek, læring og omsorg står sammen. Vi støtter oss til det sosiokulturelle læringsperspektivet, der læring skjer gjennom kommunikasjon og samhandling med andre- hvor vi både påvirker og påvirkes.

Vi anerkjenner barnas egenverdi, ser på hvert barn som unikt og viktig for fellesskapet. Barnesynet vårt gjenspeiler måten vi møter barna på, med anerkjennelse, likeverd og respekt. Dette henger nært sammen med våre kjerneverdier; se barnet, varme og inkluderende.

Barn kjenner sine behov og skal med bakgrunn i dette tas med på planlegging av barnehagens virksomhet. Barns behov og meninger kommer til uttrykk gjennom deres nonverbale og verbale kommunikasjon, og gjennom foresattes kunnskap om barnet sitt.

Personalet i Nordnes oppvekststun barnehage er derfor avhengig av å innhente kunnskap om barnet, fra både barnet selv og dets foresatte, for å kunne legge til rette for at hvert enkelt barn.

Vi mener at barn lærer best gjennom samhandling med barn og voksne hvor kommunikasjon er en grunnleggende faktor. Gode varme relasjoner mellom voksen og barn er grunnlaget for et godt læringsmiljø i Nordnes oppvekststun barnehage. Videre vektlegger vi helhetlig læring med barnet som en del av et større sosialt fellesskap.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse innebærer sosial kompetanse, refleksjonsevne og faglig kompetanse. Den pedagogiske relasjonskompetansen kommer til uttrykk gjennom språk og handlinger i møte med barn. Den voksne har alltid hovedansvaret for relasjonen «voksen – barn». Personalet er støttende i barnas læringsprosesser. Kompetente, nærværende og sensitive voksne er en forutsetning for arbeidet med pedagogisk relasjonskompetanse i barnehagen. Personalet skal arbeide bevisst for å sikre et trygt og godt psykososialt miljø for alle barn i barnehagen. Vi bruker metoden ICDP, som bygger på åtte temaer for godt samspill i det pedagogiske arbeidet vårt.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling». (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Danning

Danning er at «jag'et» skal flettes sammen med de andre i verden. Reflektere over kunnskapen og forstå seg selv i lys av andre. Danning er en livslang læringsprosess som utvikles gjennom omsorg, lek og læring. En forutsetning for danning er samhandling mellom barn-barn og barn-voksen. Personalet skal bidra til at barna gjennom lek, samspill, utforskning og dialog utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Omsorg

Rammeplanen fastslår at omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til mottakere av omsorg, men som også verdsetter barnas egne omsorgshandlinger (Kunnskapsdepartementet, 201, s.197).

Omsorg preger alle situasjoner i barnehagen, i lek, læring, stell, måltider og ved av – og på kledning. Omsorg handler om relasjoner mellom den voksne og barnet, og barna seg imellom. Omsorg styrker barnets forutsetninger for å utvikle tillit til seg selv og andre, og for å utvikle gode relasjoner. I et omsorgsfullt miljø vil barn gradvis lære å ta større ansvar for seg selv og fellesskapet.

Læring

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. (...) Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser. (...) Barna skal få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I Nordnes oppveksttun barnehage skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. De ansatte har kunnskap, ferdigheter og evner til å introdusere nye situasjoner, temaer, og materialer som bidrar til meningsfull samhandling. Barnehagen skal styrke barns formelle og uformelle læringssituasjoner. De formelle er planlagte læringssituasjoner og voksenstyrte. De uformelle læringssituasjoner er spontane og gjerne styrt av barna, de er knyttet til

hverdagsaktiviteter, lek og annen samhandling. Kvaliteten på samspillet mellom barn og voksne har betydning for barns læring og utvikling.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Alle barn skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får variert leke-, aktivitets- og læringsmuligheter (Utdanningsdirektoratet, s.44).

Med tanke på progresjon i læring, lek og danning må vi ha både et individ- og et gruppeperspektiv. Her er et tett og godt foreldresamarbeid en viktig faktor for å kunne møte barnet der det er og sørge for progresjon i dets utvikling og læring. Ved hjelp av gode observasjonsmetoder og deltakelse i barnas lek og aktiviteter, tilpasser vi også aktivitetene til barnet og barnegruppens behov med tanke på progresjon og utvikling.

I Nordnes oppvekststun barnehage har vi småbarns- og storbarnsavdeling hvor vi fokuserer på at det også skal være en progresjon fra liten til stor avdeling. Dette går blant annet på utvikling knyttet til selvstendighet, mestring og tilgang på diverse utstyr.

V. Overganger

Vi skal gi barn og foreldre gode og trygge erfaringer med overgangsprosesser, mellom hjem-barnehage, innad i barnehagen mellom avdelinger og i overgang barnehage-skole. Det er viktig for oss å sikre at barn og foreldre får den tiden, omsorgen og støtten de trenger i de ulike overgangene.

a. Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

I samarbeid med foreldrene legger vi til rette for at barna skal få en trygg og god start i barnehagen. Tilvenningsperioden skal alltid tilpasses det enkelte barnet. Foresatte har mye kunnskap om sitt barn og det er derfor viktig med et godt samarbeid for å sikre en best mulig tilvenning.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe». (Utdanningsdirektoratet, 2017 s. 33).

I Nordnes oppvekststun barnehage vektlegger vi at alle ansatte skal kjenne godt til alle barn og foresatte i hele barnehagen uavhengig av hvilken avdeling de tilhører inneværende barnehageår.

Før barna bytter avdeling får de gå mye på besøk, det blir snakket om overgangen med barnet og det arrangeres også felles aktiviteter på tvers.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

I § 2 a i barnehageloven står det at barnehagen har: «Plikt til å samarbeide med skolen om overgangen fra barnehage til skole. Barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning, jf. opplæringsloven § 13-5 og friskolelova § 5-5. Samarbeidet skal bidra til at barna får en trygg og god overgang».

Mål: Barnet skal oppleve trygghet og forventning i forhold til overgangen fra Nordnes oppvekststun barnehage til skolen.

Miljøet i barnehagen skal styrke enkeltbarns selvfølelse og mestringfølelse, noe som vil gjøre overgangen til skolen trygg og god.

Bergen Kommune har laget en egen plan som heter «Plan for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole i Bergen Kommune». Vi i Nordnes oppvekststun barnehage følger denne planen med våre førskolebarn.

VI. Foreldremedvirkning

«Barnehagen i samarbeid og forståelse med hjemmet skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling». (Barnehageloven § 1).

I Nordnes oppvekststun barnehage er vi opptatt av å legge til rette for god samhandling mellom barnehage og hjem. Gjennom god samhandling skal barnehagen sammen med hjemmet legge til rette for barnets trygghet, lek og læring. Gjennom god dialog og forståelse med hjemmet vil vi ivareta samfunnsmandatet og verdigrunnlaget til barnehagen; «Samarbeid mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling» (Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver 2017).

Personalet vil støtte foresatte ved behov til samarbeid med andre instanser. Barnehagen er opptatt av at foreldresamarbeid skal foregå både på individnivå og gruppenivå.

«Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ» (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 29). SU medvirker i utviklingsarbeidet gjennom deltagelser i møter. Alle foresatte gis mulighet til å dele sine synspunkt på vår virksomhet gjennom brukerundersøkelser, dialog i daglige møter med personalet og gjennom barnas utviklingssamtaler i løpet av året. Barnehagen har eget Foreldrearbeidsutvalg (FAU) og samarbeidsutvalg (SU) som skal gi foresatte mulighet for å ivareta foresattes kontakt med barnehagen.

Vi vil normalt sett gjennomføre foreldremøter ved oppstart av nytt barnehageår (midten av september)

VII. Bærekraftig utvikling

«Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.» Rammeplan s.10.

For oss handler det om å ta vare på naturen og alle levende organismene som lever i naturen. Personalet i barnehagen skal vise barna sammenhengene og skape mening i forvaltning av naturressursene. i naturen. Alle levende organismer har sin plass og mening i økosystemet.

- Lage vekstkasser sammen med barna
- Lære barna om ulike vekster
- Kildesortering
- Høste ulike vekster sammen med barna
- Bruke naturen i nærområdet vårt aktivt
- Oppmuntre til å fremsnakke seg selv og andre (psykisk helse)
- Øve på å ta andres perspektiv (ta vare på hverandre)
- Barna skal få en begynnende forståelse av å ta vare på leker og utstyr

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig. (Når det gjelder å sette inn egnede tiltak utformer personalet tiltaksplaner ved behov dersom personalet observerer situasjoner på avdelingen som er negativt for barnas psykososiale miljø. Ett eksempel på en slik situasjon kan være at et barn konsekvent blir utestengt av andre barn i lek. På den måten kan en systematisk jobbe mot å forbedre det psykososiale miljøet, i tillegg til å dokumentere prosessen.)

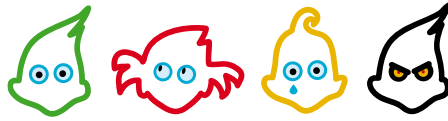
Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

I Nordnes oppvekststun har vi utarbeidet en egen Skyfritt/Kapittel 8 perm. I denne har vi utarbeidet et eget årshjul for å sikre at vi fanger opp enkelt barn eller barnegrupper som trenger ekstra oppfølging eller tilrettelegging. Pedagogisk leder på hver avdeling har ansvar for å sette i gang aktivitetsgrupper der det skal observeres på enkelt barn og barnegrupper for fange opp om det er noen som trenger ekstra støtte. Annen hver uke er dette tema på pedagogisk leder møte. Er det noen som skal følges opp snakker vi om dette og blir enige om det skal skrives aktivitetsplan eller tiltaksplan.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Nordnes oppveksttun barnehage

Adresse: Nordnesparken 3

Postnummer/sted: 5005 Bergen

E-post: beathe.eikevag2@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/nordnes-oppveksttun-barnehage>

barnehagen.nordnesoppveksttun@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**